

น.ส.กชพร ปลื้มภักดิ์ นักศึกษาฝึกงานสาขาวิชาการพัฒนาสังคม
สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บทความเรื่อง “แรงงานเด็ก” ปัญหาที่ไม่ควรมองข้าม

“เด็ก” เปรียบเสมือนเมล็ดพันธ์ุที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลเพื่อให้เติบโตและพัฒนาเป็นพลเมืองที่ดี และมีคุณภาพในอนาคต จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของระบบเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ส่งผลกระทบต่อการทำหน้าที่ของสถาบันครอบครัว ทำให้ไม่สามารถทำหน้าที่ดูแลเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้เด็กมีปัญหา เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและก่อให้เกิดปัญหาหลากหลายรูปแบบ เช่น เด็กเร่ร่อน เด็กถูกทอดทิ้ง เด็กติดเกมส์ ติดยาเสพติด และทำให้เกิดช่องว่างให้ผู้แสวงหาผลประโยชน์สามารถละเมิดสิทธิเด็กได้ในหลายรูปแบบ เช่น การขายยาเสพติด การขายบริการทางเพศและการถูกระบบการอาชญากรรมบังคับให้เป็นขอทาน ตลอดจนการใช้แรงงานเด็ก ซึ่งปัญหาเด็กในรูปแบบต่าง ๆ อาจเป็นเด็กที่มาจากครอบครัวแตกแยกหรือเด็กที่อพยพมาจากประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเด็กกลุ่มดังกล่าวเป็นเด็กที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิด

สภาพปัญหาที่เด็กจำนวนหนึ่งต้องเข้าสู่ตลาดแรงงานตั้งแต่อายุน้อย ยังไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอ เป็นปัญหาของสังคมที่มักเกิดขึ้นในประเทศที่กำลังพัฒนาจากสังคมเกษตรกรรม ไปสู่สังคมอุตสาหกรรม สำหรับในประเทศไทยจากการพัฒนาประเทศภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ก่อให้เกิดความแตกต่างในการดำรงชีวิตระหว่างคนในสังคมเมืองและคนในสังคมชนบทและก่อให้เกิดความแตกต่างในด้านการงานและรายได้ที่ได้รับ ซึ่งรายได้จะแบ่งตามค่าครองชีพในแต่ละพื้นที่ ส่งผลให้ประชาชนในสังคมชนบทอพยพเข้ามาทำงานในสังคมเมืองและในจำนวนนี้มีแรงงานเด็กที่อพยพมากับพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือเข้ามาเพียงลำพัง ซึ่งสาเหตุอาจมาจากปัญหาความยากจนในครอบครัวหรือการที่เด็กจบการศึกษาแล้วไม่มีโอกาสได้เรียนต่อ จึงผลักดันให้เข้าสู่ตลาดแรงงานในลักษณะเป็นแรงงานไร้ฝีมือและต้องประสบปัญหาการถูกเอารัดเอาเปรียบ ถูกใช้แรงงานอย่างไม่เป็นธรรมหรือถูกทำร้ายร่างกาย ตัวอย่างเช่น เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2534 กำลังเจ้าหน้าที่จากกองปราบปราม เจ้าหน้าที่กรมแรงงาน เจ้าหน้าที่ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก ได้เดินทางมายังบ้านเลขที่ 52/315 ลาดพร้าว ซอย 132 ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงงานทำถ้วยกระดาษ เมื่อเข้าไปภายในโรงงาน ได้พบเด็กประมาณ 20 คน ซึ่งนั่งเรียงรายอยู่บนพื้นแต่ละคนนั่งหลังคู้ โยกตัวไปมาในขณะที่ทำงานเหมือนเครื่องจักร เด็กอีก 5 คนทำงานอยู่กับเครื่องจักรทำขอบถ้วยกระดาษ สภาพร่างกายของเด็กแต่ละคนตามเนื้อตัวสกปรก มือถูกกาวกัฉจนเปื้อย และขาของเด็กบางคนริบ เล็ก

เนื่องจากต้องนั่งขดตัวอยู่กับที่เป็นเวลานาน ๆ ต่อวัน ได้รับอาหารที่ไม่เพียงพอและไม่มีคุณค่าต่อร่างกาย เด็กยังเล่าถึงความโหดร้ายของนายธงชัย ศรีประเสริฐ เจ้าของโรงงานว่า ทบตีคนต่าง ๆ นา ๆ ถึงกับสลบก็ยังมี บางครั้งก็ใช้ให้เด็กด้วยกันเองทำร้ายร่างกายเพื่อน ๆ สุดท้ายเจ้าหน้าที่ตำรวจได้จับกุมนายธงชัยพร้อมภรรยาและแจ้งข้อหาทั้งสิ้น 12 ข้อหา เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงได้ดำเนินคดีกับนายธงชัยและภรรยาตามข้อหาต่อไป จากกรณีดังกล่าวมานั้นจะเห็นได้ว่าปัญหาแรงงานเด็กนั้นมีการใช้แรงงานเด็กอย่างไม่เป็นธรรม นายจ้างไม่ปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานและทำให้เด็กขาดโอกาสทางการศึกษา แรงงานเด็กส่วนมากมักจะมีการศึกษาต่ำ ทำให้เด็กอาจถูกหลอกให้ไปทำงานได้ง่าย อีกทั้งยังถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ

ภาพที่ 1 : เกลสแรงงานเด็ก ข้อหาสมคบกันค้ำมุนุช้ด้วยการแรงงานฯ โดยร่วมกันเป็นสมาชิกขององค์กรอาชญากรรมร่วมกันค้ำมุนุช้อายุ 15 ปีแต่ไม่ถึง 18 ปี ร่วมกันหน่วงเหนี่ยวกักขังฯ ร่วมกับปลอมและใช้เอกสารราชการปลอม, ทำร้ายร่างกาย
ที่มา : นายอภิวัฒน์ จินะสาม (วันที่ 22 พฤษภาคม 2561)

การใช้แรงงานเด็กเป็นเครื่องชี้ประการหนึ่งของปัญหาสังคมและปัญหาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพราะ “เด็ก” เป็นกลุ่มเป้าหมายที่จำเป็นต้องได้รับการเลี้ยงดูเอาใจใส่จากสมาชิกในครอบครัวเพื่อให้เด็กเติบโต มีพัฒนาการรอบด้านที่เหมาะสมกับวัยอันจะเป็นกำลังของสังคมต่อไป แต่การที่เด็กต้องจากบ้านมาทำงานมาก่อนวัยอันสมควรและต้องประสบกับปัญหาต่าง ๆ ย่อมเป็นสิ่งสะท้อนชัดเจนถึงความล้มเหลวในการพัฒนาสังคมและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ดังนั้นการแก้ไขปัญหา ควรส่งเสริมให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนรวมถึงการดึงเอาชุมชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ

- **ระดับภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคบริการ**

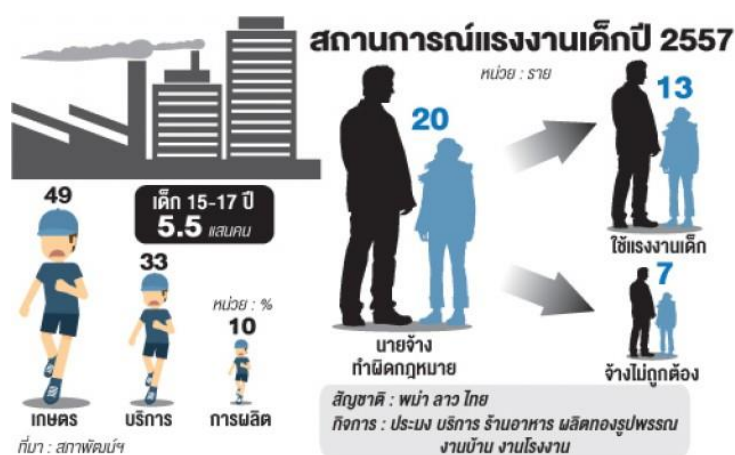
- เริ่มตั้งแต่การประชุมและวางแผนเพื่อหาแนวทางในการลดปัญหาแรงงานเด็กและเมื่อประชุมเสร็จแล้วจึงต้องมีการแถลงการณ์เกี่ยวกับข้อสรุปในการแก้ปัญหาแรงงานเด็กเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ถึงปัญหาของแรงงานเด็กในปัจจุบัน

- การสร้างความตระหนัก โดยให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน มีการจัดอบรมด้านกฎหมายในการคุ้มครองเด็กให้แก่ผู้ประกอบการภาคบริการ ให้มีความรู้ด้านกฎหมายคุ้มครองเด็กมากขึ้น และทำให้ผู้ประกอบการภาคบริการตระหนักถึงการจ้างแรงงานเด็กเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการภาคบริการเลิกการจ้างแรงงานเด็ก

- **ระดับชุมชน**

- ส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน มีการจัดอบรมให้แก่ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ผู้นำในระดับท้องถิ่น ผู้ปกครองของเด็กและเด็กในชุมชนให้ความรู้เรื่องความอันตรายในการทำงานของเด็ก อุบัติเหตุทางร่างกาย มลพิษจากสภาพแวดล้อมของสถานประกอบการที่อาจส่งผลเสียต่อเด็ก

- ส่งเสริมให้มีการสร้างอาชีพเสริมในชุมชนที่เด็กเล็ก เด็กโตสามารถทำได้ซึ่งทำให้เด็กมีรายได้เสริมเล็กน้อย เพื่อช่วยเหลือตนเองและครอบครัว อีกทั้งยังเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์อีกด้วย

ที่มา : <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/635187>

เว็บไซต์ 'ประเมินแผนชาติ-จัดทำฐานข้อมูล' ทางออกปัญหาแรงงานเด็กผิดก.ม. (วันที่ 24 มิถุนายน 2561)

อ้างอิง

ฉันทนา บรรพศิริ โชติ./ (18/08/2551)./ แรงงานเด็ก "ปัญหาที่คุณไม่ควรมองข้าม"./ 24/06/2561./

จากเว็บไซต์ : <http://politicsofdevelopment.blogspot.com/2008/09/child-labour-15.html>

<https://youtu.be/XSmf4lbyRw0>. (26/12/ 2555)./ กรณีตัวอย่างปัญหาแรงงานเด็ก./ 24/06/2561./

เสาวลักษณ์ วรรณช./ (04/01/2556)./ บทความเชิงวิชาการเรื่อง ปัญหาแรงงานเด็ก./ 25/06/2561./

จากเว็บไซต์ : <http://sd-group1.blogspot.com/2013/01/53242827.html>

นายณัฐพร เกิดนิยม

(ผู้ตรวจทาน)